

удосконалюється уміння здійснювати обґрунтований аналіз педагогічних концепцій видатних діячів освіти минулих часів тощо. Змістовне наповнення блоку самоконтролю дозволяє студенту самостійно перевірити міцність отриманих знань щодо певної теми, завдання даного блоку можуть також використовуватися з метою здійснення модульного контролю. В останньому блоці – блоці самоосвіти – пропонується література для подальшої поглибленої індивідуальної роботи студентів щодо певної теми, написання анотацій, самостійних дослідницьких робіт.

Таким чином, модульне структурування історико-педагогічної навчальної інформації дозволяє значною мірою активізувати творчий потенціал як викладача, так і студента, розвинути ініціативність та особисту активність, сприяє зануренню в історико-педагогічні реалії, самостійному пошуку педагогічних істин.

Література

1. История педагогики и образования. От зарождения воспитания в первобытном обществе до конца XX в.: Учебное пособие для пед. учеб. заведений / Под ред. А.И.Пискунова. – М.: ТЦ Сфера, 2003. – 512 с.
2. Методичні рекомендації щодо впровадження кредитно-модульної системи у навчально-виховний процес вищих навчальних закладів МОН України // Зб. наказів МОН України – № 49, від 23.01.05. – С.5-11.
3. Сухомлинський В.О. Народження громадянина. – К.: Радянська школа, 1970. – 335 с.
4. Українська педагогіка в персоналіях: Навч. посібник / За ред. О.В.Сухомлинської. – К.: Либідь, 2005. – 624 с.

Ю.В.Суббота

КРЕДИТНО-МОДУЛЬНА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ І УМІНЬ СТУДЕНТІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

В статье рассматривается вопрос внедрения Европейской кредитно-трансфертной системы в учебный процесс вузов Украины по дисциплине "Физическое воспитание"; процесс организации самостоятельной работы по физическому воспитанию.

The problems of the European credit-transfer system's introduction into the training process of Ukrainian higher educational establishments in "Physical Training" discipline, the process of the self-dependent work's organization in physical training are examined in the article.

Постановка проблеми. Вхідження України у травні 2005 року в Болонський процес означає, що вона є вже безпосереднім учасником створення загальноєвропейського простору вищої освіти.

Європейські держави в рамках Болонського процесу бажають погоджувати свої системи вищої освіти, до 2010 року створити Європейський простір вищої освіти, а також привести свої освітні системи у відповідність з визначеними, єдиними освітніми програмами. Це надасть можливість країнам-учасникам Болонського процесу підвищити мобільність студентів, аспірантів, викладачів; розширити можливості працевлаштування громадян на території європейських держав; збільшити міжнародну конкурентоспроможність європейської вищої освіти; ввести: дворівневу систему освіти; єдиний додаток до диплому; єдину систему залікових одиниць (кредитів ECTS); а в цілому – підвищити якість вищої освіти країн-учасниць Болонського процесу.

Одним із важливих напрямків в діяльності вищих навчальних закладів України є впровадження в навчальний процес елементів Європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Аналіз публікацій з досліджуваної проблеми. Питанням вступу України в Болонський процес останнім часом присвячено достатньо велику кількість публікацій. Це роботи В.Андрущенко, І.Бабіна, В.Базилевича, Я.Болюбаш, В.Журавського, М.Згуровського, К.Корсака, В.Кремня, А.Кудіна, Г.Півняк, М.Спепко, Ю.Сухарникова, О.Шубіна та інших вчених. Загальні питання впровадження ECTS в навчальний процес розглядаються в роботах Б.Кліменко, П.Сикорського, Е.Сокол, Л.Л.Товажнянського та інших вчених.

Нас в більшій мірі цікавить впровадження в навчальний процес ВНЗ ECTS по дисципліні "Фізичне виховання". Дане питання розглядається в роботах Л.Безуглой, Н.Бішевець, Ю.Віхляєва, А.Загревської, О.Тімошенко, Т.Хабінець, Л.Харченко,

Ю.Шкретій та інших вчених.

Метою статті є короткий аналіз публікацій, що стосуються впровадження ECTS в навчальний процес ВНЗ України по дисципліні “Фізичне виховання”; процес організації самостійних занять по фізичному вихованню.

Результати дослідження. Аналіз літературних джерел показав, що дотепер у вузах України немає єдиної системи оцінювання досягнень студентів з фізичного виховання. У різних вузах використовуються різні підходи і системи. До основних можна віднести: рейтингову, модульно-рейтингову і кредитно-модульну системи.

У роботі Ю.Віхляєва [3] описана рейтингова система оцінки успішності студентів по дисципліні “Фізичне виховання”. Автор описує два варіанти рейтингової системи.

У першому варіанті рейтинг студента визначається по кількості балів, які він одержує по таких критеріях: 1. Відвідування занять. За кожні відвідини студент одержує 1 бал; за рік може набрати 35 балів. 2. Виконання трьох складно-координаційних вправ з вибраного виду спорту. За кожну вправу студент одержує від 1 до 5 балів. За рік можна набрати 15 балів. 3. Виконання державних тестів. Виконується 7 тестів-вправ, за кожне з яких студент одержує від 1 до 5 балів. Три вправи (12-хвилинний біг, вправа на силу і плавання) оцінюються з подвійним коефіцієнтом, тобто за них студент одержує від 2 до 10 балів. Всього за рік може набрати 50 балів. По всіх критеріях можна набрати 100 балів. Оцінювання успішності відбувається по таблиці 1.

Таблиця 1

Визначення успішності за системою ECTS і за традиційною системою з використанням 100-бальної шкали оцінки

Оцінка ECTS і визначення	Набрані бали	Традиційна оцінка	
A – відмінно	90-100	відмінно	5
B – дуже добре	82-89	добре	4
C – добре	76-81		
D – задовільно	67-75	задовільно	3
E – достатньо	60-66		
FX – незадовільно	51-55	незадовільно	2

F – незадов, відпрацюванням	3	0-49		

Враховуючи, що Державні тести оцінки фізичної підготовленості студентів мають багато вад, Ю.М.Віхляєв пропонує другий варіант рейтингової системи оцінки успішності студентів, замінивши їх тестуванням функціонального стану студентів, за яким можна одержати 16 балів. В результаті критеріями оцінки успішності студентів будуть: відвідини занять, виконання спеціалізованих вправ і результати тестування функціонального стану. Сума балів, набраних студентом за даною системою, складатиме 66. Визначення успішності по даній системі показано в таблиці 2.

Таблиця 2

Визначення успішності за системою ECTS та за традиційною з використанням 66-бальної шкали оцінки

Оцінка ECTS і визначення	Набрані бали	Традиційна оцінка	
A – відмінно	66-61	відмінно	5
B – дуже добре	55-60	добре	4
C – добре	50-54		
D – задовільно	44-49	задовільно	3
E – достатньо	39-43		
FX – незадовільно	33-38	незадовільно	2
F – незадов., відпрацюванням	0-32		

На думку Ю.Віхляєва другий варіант рейтингової системи оцінювання успішності студентів є переважнішим.

У роботі А.І.Загrevської [5] описується рейтингова система оцінки знань, вмінь і навичок студентів з фізичного виховання. У основу рейтингової системи покладені: науковий відбір і структуризація змісту навчального матеріалу; загальнодидактичні принципи побудови рейтингових систем; науково обгрунтовані засоби і методи навчання і контролю; умови, що забезпечують підвищення активності студентів і їх мотивації до навчання.

У структуру рейтингової системи контролю знань, вмінь і навичок студентів з фізичного виховання повинні бути включені такі компоненти: освітня технологія, що має модульну структуру;

педагогічні контрольні заходи, зокрема тести і тестові завдання; математична модель розрахунку рейтингових показників; рейтингові кваліметричні шкали за оцінкою навчання студентів.

За семестр, курс або весь період навчання студент набирає певну суму рейтингових балів, яка характеризує рівень засвоєння ним навчального матеріалу з фізичної культури порівняно з іншими студентами, тобто визначає рейтинг-місце, яке він займає у групі, на факультеті і т.д. Відмітною особливістю даної системи є те, що студенти можуть підвищити свій учбовий рейтинг завдяки науково-дослідній, фізкультурно-оздоровчій і суспільній діяльності.

У роботі О.Тімошенко [8] описується використання модульно-рейтингової системи оцінки успішності студентів у навчальному процесі за фахом "фізичне виховання". При цьому наголошується, що модульно-рейтингова система є тільки складовою частиною в системі кредитно-модельного навчання. У статті розкриваються завдання контролю; показана структура комплексного контролю знань і умінь студентів; указується на необхідність створення такої системи, щоб вона була простою, легкою у використанні при проведенні занять, ефективною і зрозумілою як для викладача, так і для студента. Для оцінювання успішності студентів використовується 100-бальна шкала; бали нараховуються за відвідини занять, виконання різного роду завдань, активність в навчальній, науковій і спортивній роботі. Студенти, що не набрали 60 балів, залік не одержують.

У роботі Ю.Шкретій і Л.Харченко [9] розглядаються питання впровадження елементів Європейської кредитно-трансферної і акумулюючої системи у сфері фізичної культури і спорту. Автори відзначають, що окрім ECTS в світовій системі вищої освіти широко використовуються і інші системи кредитів: американська – USCS, британська – CATS, система університетських кредитів в країнах Азії і басейну Тихого океану – UCTS. Участь України в Болонському процесі зобов'язує її до ухвалення європейського варіанту системи кредитів. У статті описується робота по впровадженню кредитно-модульної системи в навчальний процес Національного університету фізичного виховання і спорту: розробці методичних рекомендацій по використанню рейтингової системи оцінки успішності студентів;

проведенню контрольних заходів; розробці експериментальних навчальних планів і робочих програм.

Однією з вимог Болонської декларації до країн-учасниць є збільшення в навчальних планах і програмах частки самостійної і індивідуальної роботи. Це стосується і дисципліни “Фізичне виховання”. 4 години в тиждень, що відводяться на дану дисципліну, явно недостатньо для підтримки високого рівня фізичної підготовленості студентів. Як показують дослідження [1], лише 10 % студентів систематично самостійно займаються фізичною культурою і спортом; 48 % студентів займаються ситуативно і періодично; 42 % не займаються зовсім.

Дослідження, проведене кафедрою фізичного виховання Криворізького економічного інституту Київського національного економічного університету у 1991-2001 роках з проблеми “Фізична культура і духовні інтереси учнівської молоді м.Кривого Рогу” (обстежено більше 10 тис. респондентів), показало, що показники здоров'я і фізичної підготовленості молоді, що вчилися за даний період, знизилися. Так, якщо у 1991 році тільки 13,3 % опитаних вважали себе погано фізично підготовленими, а 10 % вважали, що у них взагалі немає здоров'я, то у 2001 році ці показники склали 19,6 % і 15,9 % відповідно. Серед першокурсників інституту по фізичних кондиціях практично жоден студент не відповідає державній оцінці “5”; щорічно більше 13 % з них звільнюється від занять з фізичного виховання.

У зв'язку з цим на кафедрі було розроблено і опубліковано практичний посібник для студентів, охочих самостійно займатися фізичною культурою і спортом [7]. У посібнику освітлюються основи методики організації самостійних занять; оздоровчі рухові програми самостійних занять ходьбою, бігом, плаванням, їзді на велосипеді, гімнастикою і іншими видами спорту.

Одночасно на кафедрі ведеться розробка нових навчальних програм, націлених на використання в навчальному процесі ECTS; тести і тестові завдання за визначенням рівня фізичної підготовленості студентів; оцінні таблиці за визначенням балів за виконання студентами завдань та ін.

Висновки. Аналіз літератури показав, що в світовій системі вищої освіти використовується достатньо багато систем оцінки знань, умінь і навичок студентів. Вступ України до Європейського

освітнього простору говорить про необхідність використовувати саме систему ECTS. Проте, головною є не сама система оцінки, а що буде закладено (які критерії) в цю систему і що оцінюватиметься, зокрема, у фізичному вихованні.

2. Введення ECTS у навчальний процес кафедри фізичного виховання дозволить підвищити ефективність занять, що проводяться; підвищити інтерес студентів до занять фізичним вихованням; “узаконити” дисципліну “Фізичне виховання” серед інших навчальних дисциплін. Організація індивідуальних і самостійних занять фізичними вправами сприятиме оптимізації функціонального стану студентів, заощадженню їх здоров'я, забезпеченню високої працездатності впродовж всього навчання у ВНЗ.

Література

1. Безугла Л.І. Впровадження самостійної роботи з формування культури здоров'я студентів ВНЗ у контексті Болонського процесу // Теорія і методика фізичного виховання. – 2007. – № 3. – С.3-5.
2. Бишевец Н., Хабінець Т. Оцінювання предметних досягнень у вузах фізкультурного профілю в умовах кредитно-модульної системи навчання // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2006. – № 3. – С.85-88.
3. Вихляев Ю.М. Рейтингова система оцінки успішності студентів з дисципліни “Фізичне виховання” // Теорія і методика фізичного виховання. – 2007. – № 1. – С.3-6.
4. Гурч Л. Некоторые аспекты внедрения европейской системы ECTS в высшее образование Украины // Персонал. – 2004. – №12. – С.68-73.
5. Загребская А.И. Рейтинговая система оценки качества образования по физической культуре // Теория и практика физической культуры. – 2007. – № 3. – С.9-13.
6. Сікорський П.І. До питання кредитно-модульної технології навчання // Проблеми модернізації освіти України в контексті Болонського процесу. – К.: Вид-во Європ. Ун-ту, 2004. – С.177-185.
7. Суббота Ю.В. Оздоровчі рухові програми самостійних занять фізичною культурою і спортом: Практичний посібник. Вип. 1. – К.: КНЕУ, 2007. – 164 с.

8. Тимошенко О. Технологія застосування модульно-рейтингової системи оцінки успішності в навчальному процесі студентів зі спеціальності “Фізичне виховання” // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2005. – № 4. – С.72-75.
9. Шкретій Ю., Марченко Л. Запровадження елементів європейської кредитно-трансферної та акумулюючої системи в сфері вищої фізкультурної освіти // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2005. – № 4. – С.76-79.

В.В.Іванова

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ДО ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАСОБАМИ МОДУЛЬНО-БЛОКОВОГО НАВЧАННЯ

В статье рассматриваются возможности модульно-блочного структурирования учебной информации в формировании готовности будущего учителя к творческой профессиональной деятельности.

At this article is considered possibilities of modulus-blocks structured of educational information at the forming of readiness the future teacher to the creative professional activity.

Соціально-економічні зміни в суспільстві підвищують вимоги до людського фактору. Сьогодні суспільство потребує новий тип особистості, що вміє швидко адаптуватися до будь-яких змін у житті й праці, проявляти самостійність, ініціативу, мобільність, здатність постійно вдосконалювати власний професійний імідж. Визначальними характеристиками сучасного працівника є його творчі здібності, критичне мислення й готовність нестандартно вирішувати професійні завдання.

Питання підготовки творчої особистості за всіх часів хвилювали дослідників. Творчість як механізм розвитку особистості обґрунтовується В.Андрєєвим, Д.Богоявленською, С.Гільдентріхтом, Б.Коротяєвим, Ю.Кулюткіним, Т.Кудрявцевим, О.Луком, Я.Пономарьовим та ін.; творча природа пізнавальної діяльності розкривається в роботах В.Біблера, А.Брушлінського, В. Давидова, Г.Щукіної; педагогічна творчість та її сутність досліджується О.Бодальовим, В.Ільним, В. Загвязінським, В.Кан-Каликом, А.Кравчуком, М.Нікандровим, М.Поташником,